

Ordføreren for forslagsstillerne (Erling Dinesen) (S):

Jeg skal herved på socialdemokratiets vegne tillade mig at fremsætte følgende forslag:

Forslag til folketingsbeslutning om en statslig bistandsfond,

forslag til folketingsbeslutning om udvidelse af lånerammen til egnsudviklingsformål,

forslag til lov om ekstra afskrivning,

forslag til folketingsbeslutning om ændring af lov om realkreditinstitutter,

forslag til lov om midlertidige statslån til boligbyggeri og

forslag til folketingsbeslutning om ophævelse af kommunale investeringsrammer og lånelofter.

Hovedparten af forslagene er genfremsættelse af forslag, som socialdemokratiet fremsatte i slutningen af 1974, efter at det havde vist sig, at regeringen på trods af den katastrofale udvikling i arbejdsløsheden ikke ville tage de nødvendige initiativer til fremme af beskæftigelsen og til at bedre vilkårene for de arbejdsløse.

Forslagene nåede ikke til behandling i folketinget, før regeringen udskrev valg og dermed stoppede lovgivningsarbejdet.

Den negative udvikling med stigning i arbejdsløsheden og indskrænkninger og lukninger af virksomheder er fortsat i forstærket tempo.

Socialdemokratiet anser en hurtig indsats over et bredt felt for en nødvendig forudsætning for at skabe tillid til, at folketinget har vilje til at føre en politik, der prioriterer beskæftigelsen højest.

Ud over gennemførelsen af de bermed fremsatte forslag er der behov for følgende erhvervspolitiske foranstaltninger:

at eksportkreditordningerne gøres mere smidige og mere omfattende, herunder udvides til at omfatte boliger og bygningsdele,

at der etableres en offentlig kurssikring for eksportvirksomheder,

at finansieringsinstituttet for industri og håndværk får udvidede og mere smidige udlånsmuligheder,

at der etableres et garantiinstitut for håndværk og mindre industri,

at der stilles statslige midler til rådighed til forbedring af eksisterende boliger,

at der snarest foretages de nødvendige ana-

lyser til brug for vurdering af støtteform til vanskeligt stillede brancher, og at der åbnes adgang til, at frigivelse af investeringsfondshenlæggelser kan anvendes som konjunkturpolitisk instrument.

Vedrørende den statslige bygge- og anlægsvirksomhed må de planlagte besparelser opgives under hensyn til arbejdsløshedssituationen. Desuden må det overvejes, om yderligere statslige arbejder bør fremskyndes.

Arbejdsmarkedspolitikken må intensivere dels gennem inddragelse af de lokale arbejdsmarkedsnævni i overvejelser vedrørende beskæftigelsesproblemerne, dels gennem omskoling og uddannelse af arbejdskraft på specialarbejderskolerne og efteruddannelse af faglærte m. fl.

Foranstående forslag lægger hovedvægten på at opnå en forstærket erhvervsaktivitet. Forslaget om ekstraafskrivninger og om midlertidige lån til lav rente til boligsektoren er et særligt incitament til investeringer og byggeri i 1975 og dermed til hurtigt at få vendt den negative udvikling.

Der lægges desuden vægt på at lette vilkårene for eksportvirksomhederne, hvilket er vigtigt såvel af hensyn til betalingsbalancen som af hensyn til mere langsigtet at opretholde en forbedret beskæftigessituation.

I øvrigt er socialdemokratiets beskæftigelsesplan kendetegnet ved, at der lægges op til en direkte indsats, hvor ressourcerne sættes ind på at skabe en aktiv erhvervs- og beskæftigelsespolitik, der kan fjerne pessimismen og genskabe den tillid til fremtiden og dermed den optimisme, som er forudsætningen for, at aktiviteterne bliver selvforstærkende til gavn for erhvervs- og eksportudviklingen og til gavn for beskæftigelsen.

Socialdemokratiet lægger således hovedvægten i sin beskæftigelsesplan på at skabe flere arbejdspladser, men samfundet har desuden et særligt ansvar for, at de, der ufor skyldt bliver arbejdsløse, har rimelige vilkår.

Jeg skal derfor tillade mig yderligere at fremsætte følgende forslag:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m. v. og

forslag til lov om ændring af lov om offentlig forsorg. (Hjælp til underhold ved arbejdsløs-

[Erling Dinesen.]

hed), der begge sigter mod at give arbejdsløse bedre vilkår, herunder at ligestille unge med andre aldersgrupper, for så vidt angår adgangen til at oppebære dagpenge i tilfælde af ledighed.

Den stigende ledighed truer alle grupper i samfundet. Men ikke mindst ungdommen er særlig ramt af den store arbejdsløshed. Derfor har navnlig de unge arbejdssøgende interesse i en aktiv erhvervs- og arbejdsmarkeds politik, der kan bekæmpe arbejdsløsheden.

Men derudover er der særlige problemer vedrørende ungdomsarbejdsløsheden. Der er mangel på pladser inden for de erhvervsfaglige grunduddannelser og andre relevante uddannelses tilbud for de unge. Der er samtidig uudnyttet kapacitet i andre dele af vores uddannelsessystem, f. eks. på de tekniske skoler. Der er brug for udbygning af andre uddannelses tilbud. Der er endelig behov for en koordineret indsats mellem alle berørte offentlige instanser for at få beskæftiget de unge arbejdsløse.

Da imidlertid en række af de specielle problemer ved ungdomsarbejdsløsheden langtfra er tilstrækkeligt belyst, vil socialdemokratiet opfordre regeringen til snarest at fremkomme med en redegørelse til folketinget om disse alvorlige problemer.

Løsningen af vore erhvervs- og beskæftigelsesproblemer forudsætter samarbejde, også i den enkelte virksomhed. Det er i denne forbindelse vigtigt, at lønmodtagerens medbestemmelse og medansvar på den enkelte arbejdsplads forstærkes.

Det er ligeledes vigtigt, at der tages fat på en demokratisering af ejendomsretten. Det er nødvendigt bl. a. af hensyn til erhvervslivets kapitalforsyning. Således må mere permanente forbedringer af afskrivningsreglerne forudsætte, at lønmodtagerne opnår medejendomsret til den kapitaltilvækst, der finder sted i virksomhederne.

På denne baggrund anser socialdemokratiet det for vigtigt, at der skabes basis for vedtagelse af økonomisk demokrati i en effektiv og solidarisk virkende form.

Socialdemokratiet er opmærksom på, at de foranstående forslag og initiativer har sammenhæng med den øvrige økonomiske politik. Forslagene var da også indarbejdet i social-

demokratiets forslag til en økonomisk helhedsplan.

Regeringens afvisning af samarbejde om denne nødvendige politik må imidlertid ikke føre til, at der ikke omgående sættes ind over for det alvorligste politiske problem — den omfattende arbejdsløshed. Tiden må ikke spildes, der må handles nu. Derfor skal jeg anmode folketinget om velvillig og hurtig behandling af de fremsatte forslag, om hvis enkeltheder jeg skal henvise til forslagene og disses bemærkninger.

Ordføreren for forslagsstillerne (Knud Jespersen) (DKP):

Jeg tillader mig herved at fremsætte forslag til folketingsbeslutning om sikring af beskæftigelsen og bedre kår for de arbejdsløse, idet jeg henviser til forslaget og de ledsagende bemærkninger.

Ordføreren for forslagsstillerne (Gudme) (RV):

På det radikale venstres vegne fremsætter jeg på ny følgende forslag, der tidligere har været fremsat for folketinget den 28. november 1974:

Forslag til folketingsbeslutning om statslån til forbedring af beboelsesejendomme,

forslag til folketingsbeslutning om statstilskud til visse miljøinvesteringer,

forslag til folketingsbeslutning om statslig garanti stillelse for driftslån til håndværks- og mindre industrivirksomheder,

forslag til folketingsbeslutning om ændring af lov om realkreditinstitutter og

forslag til folketingsbeslutning om skattefrihed for virksomhedsoverskud, der udloddes til medarbejdere.

I den tale, som den daværende ordfører for den radikale folketingsgruppe, Lauge Dahlgaard, holdt i forbindelse med fremsættelsen af disse forslag samt et forslag til lov om ændring af ligningsloven, gav han en udførlig begrundelse for hensigten med forslagene. De fremtræder hver for sig som en del af den plan til fremme af erhvervslivet og beskæftigelsen — Plan 75 — som vi udarbejdede i efteråret, og som vi fremførte under den nylig afsluttede valgkamp.

Der er ikke siden forslagernes fremsættelse sket ændringer i situationen, der gør det mindre berettiget at tage initiativer som disse, og der er heller ikke fra anden side fremsat til-